

Cello Meets Piano

**Wojciech Fudala, Adam Krzeszowiec, Tomasz Daroch,
Krzysztof Karpeta** – wiolonczele

Anna Krzeszowiec, Maria Daroch-Kujawińska, Michał Rot – fortepian

Program

Karol Szymanowski (1882–1937) *Sonata d-moll* op. 9 w wersji na wiolonczelę i fortepian (opr. K. Witkomirski) [23']

I. Allegro moderato

II. Andantino tranquillo e dolce

III. Finale. Allegro molto, quasi presto

(wyk. Wojciech Fudala – wiolonczela, Michał Rot – fortepian)

Ludomir Różycki (1883–1953) *Sonata a-moll* na wiolonczelę i fortepian op. 10 [21']

I. Allegro

II. Andante tranquillo

III. Allegro molto

(wyk. Adam Krzeszowiec – wiolonczela, Anna Krzeszowiec – fortepian)

Fryderyk Chopin (1810–1849) *Sonata g-moll* na fortepian i wiolonczelę op. 65 [30']

I. Allegro moderato

II. Scherzo

III. Largo

IV. Finale. Allegro

(wyk. Tomasz Daroch – wiolonczela, Maria Daroch-Kujawińska – fortepian)

Witold Szalonek (1927–2001) *Sonata na wiolonczelę i fortepian* [18']

I. Grave – Allegro deciso – Andante

II. Lento

III. Allegro ma non troppo

(wyk. Krzysztof Karpeta – wiolonczela, Michał Rot – fortepian)

Polish Cello Quartet to zespół złożony z czterech znakomitych solistów. Podczas tego wyjątkowego koncertu każdy z nich wykona inną sonatę wiolonczelową autorstwa polskiego kompozytora. Usłyszymy reprezentującą epokę romantyzmu utwór Fryderyka Chopina, napisane na początku XX wieku dzieła Karola Szymanowskiego i Ludomira Różyckiego, a także skomponowaną w drugiej połowie lat 50. ubiegłego stulecia sonatę Witolda Szalonka. Repertuar interesujący, niebanalny i bardzo zróżnicowany.

Przeznaczona oryginalnie na skrzypce i fortepian *Sonata d-moll* Szymanowskiego wyszła spod pióra zaledwie dwudziestojednoletniego twórcy. Została wykonana po raz pierwszy w kwietniu 1909 roku w Warszawie. Chociaż popisowe dzieło cieszyło się dużym uznaniem, sam kompozytor nie był z niego zbyt zadowolony, a w jednym z listów pisał: „Powodzenie było kolosalne, wyobraź sobie: musiałem parę razy wytążyć na estradę. Krytyki świetne – chociaż, jak się domyślasz, głupie bardzo”. W późniejszych latach twórca często wykonywał to dzieło jako pianista, przyznawał też wówczas, że jest to „rzecz pod każdym względem popularna”. Sonata utrzymana jest w stylu późnoromantycznym, nie zdradza więc wybitnej indywidualności Szymanowskiego. Składa się z trzech części, a wszystkie najważniejsze myśli muzyczne są do siebie podobne, co nadaje kompozycji spójność. Część pierwsza została oparta na dwóch kontrastujących ze sobą tematach. Pierwszy z nich jest patetyczny i wirtuozowski, drugi – czuły i liryczny – oznaczony został w partyturze określeniem wykonawczym *dolcissimo*. Łagodna i spokojna jest także część druga – *Andantino tranquillo e dolce*; ożywienie wnosi w niej środkowy szybki i żartobliwy pasaż, w którym solista nieustannie zmienia artykulację – raz gra smyczkiem (*arco*), raz zaś szarpie struny palcami (*pizzicato*). Finał jest pełen blasku, energii oraz interesujących efektów kolorystycznych w rodzaju szybko powtarzanych dźwięków granych przy podstawku, co daje ostry, metaliczny rezultat brzmieniowy.

Urodzony w 1883 roku Różycki należał do tego samego pokolenia co Szymanowski. W sonacie, którą twórca ukończył w 1906 roku, wiolonczela stale znajduje się na pierwszym planie. To właśnie ona prezentuje i rozwija najważniejsze wątki. Kompozycja jest przy tym zdecydowanie bardziej nastrojowa i uczuciowa niż wirtuozowska, a jej wylewność emocjonalna i uroda melodii przywodzą niekiedy na myśl muzykę twórców rosyjskich, zwłaszcza Siergieja Rachmaninowa. Sonata ma układ tradycyjny. Gwałtowna i dynamiczna część pierwsza utrzymana jest w tempie *allegro*, drugie ogniwo to przynoszące wytchnienie, śpiewne *Andante tranquillo*. W finale powraca szybkie tempo, a dramatyzm przerasta ten zawarty w pierwszej części.

Chopin napisał niewiele dzieł kameralnych – należą do nich tylko młodzieńcze *Trio* oraz późna *Sonata g-moll*, ukończona w 1847 roku. Praca nad tym utworem trwała dwa lata, a niezadowolony z siebie kompozytor żalił się w liście do rodziny:

„Z mojej Sonaty z wiolonczelą – raz kontent, drugi raz – nie. W kąt rzucam, potem znów zbieram...”. Dzieło powstało z myślą o przyjacielu, wiolonczeliście Augustie Franchomme, z którym Chopin prawykonał je podczas swojego ostatniego publicznego występu w lutym 1848 roku w Paryżu. Sonata zbudowana jest z czterech części. Rozpoczyna ją dramatyczne, pełne napięcia *Allegro moderato*, po którym następuje ostre, motoryczne *Scherzo* w posępnej tonacji d-moll. Miejscem wytnienia jest powolne trio w równoimiennej tonacji D-dur. *Largo* przynosi ton refleksyjny i śpiewny, *Finale* w tempie *allegro* porywa zaś słuchającego rozmachem i żywiołową energią. Oba instrumenty są dla siebie równorzędnymi partnerami w prowadzeniu narracji. Pod pewnymi względami to utwór „dawnego” Chopina – typowo Chopinowska jest rozlewna, rozśpiewana melodyka. Nowy jest natomiast język harmoniczny, pełen zaskakujących, niecodziennych modulacji i silnie schromatyzowany, co ówczesnym kompozytorom musiało wydawać się ekscentryczne. Krytycy nie ocenili przychylnie tego dzieła po jego prawykonaniu, a niemiecki twórca Ignaz Moscheles pisał o nim ironicznie: „Wydaje się, jakby Chopin pukał do wszystkich tonacji, by się przekonać, czy nie znajdzie gdzieś dobrego brzmienia”. Nowatorstwo języka muzycznego użytego przez kompozytora sprawiło, że sonata zyskała uznanie dopiero w XX wieku, kiedy w pełni doceniono ją za bogactwo inwencji.

Witold Szalonek, który kształcił się w Katowicach u Bolestawa Woytowicza oraz w Paryżu u Nadii Boulanger, zastąpił radykalnymi kompozycjami pisanymi w latach 60. Eksperymentował w nich z wydobywaniem nowych brzmień z tradycyjnych instrumentów. Jego *Sonata na wiolonczelę i fortepian* jest jednak wcześniejsza – ukończył ją w 1958 roku, jeszcze w czasie studiów. Nie jest może tak awangardowa, ale stanowi ciekawe i niebanalne uzupełnienie programu koncertu. Jest też świadectwem wielkiej wrażliwości kolorystycznej tego twórcy i jego predylekcji do wydobywania z zastosowanego instrumentarium bogatej palety brzmień.

Projekt realizowany w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości oraz odbudowy polskiej państwowości

niepodległa

Partnerzy koncertu:

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Muzyka”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

instytut muzyki i tańca
IMiT

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

**DOLNY
ŚLĄSK**